

/

INVENTARISATIE VAN HET GROTE VOGELMEER IN HET NATIONALE PARK "DE KENNEMERDUINEN" 1968.

Wederom zijn in 1968 door een aantal leden van de "Vogelwerkgroep Haarlem" regelmatig waarnemingen verricht over het voorkomen van vogels in en rond het Grote Vogelmeer. De waarnemingsperiode loopt van 13 januari tot en met 26 december 1968.

BROEDVOGELS:

- Fuut : Eerste waarneming werd gedaan op 10 maart van 1 ex. Op 23 maart voor het eerst 2 ex. en op 12 mei werd broeden geconstateerd, maar pas op 26 juni werd er 1 pul. gezien en wel op de rug van het oo. Op 30 juni waren in het meer aanwezig: 1 ad. + 1 pul, 3 ad. en 1 halfvolwassen ex. en op 7 juli 1 ad. met 2 juv. Laatste waarneming op 8 sept. van 1 ex.
- Geoorde fuut : Op 12 mei werden voor het eerst 2 ♂ en 1 ♀ gezien. Na 23 mei 1 paar, welke op 30 juni met 2 pulli werden waargenomen. Begin aug. waren zij bijna volwassen en op 17 aug. de laatste waarneming van 1 ex.
- Dodaars : Op 23 maart de eerste voorjaarswaarneming van 4 ex. Het hele voorjaar en zomer tussen de 3 en 5 ex. aanwezig, met op 11 aug. een hoogste aantal van 2 juv.; wat zeer laag is ten opzichte van 1967, toen er in juli 22 juv. zijn geteld. In het najaar verbleven er gemiddeld 3 ex. Laatste waarneming van 2 ex. op 18 dec.
- Wilde eend : Het gehele jaar door in wisselend aantal aanwezig, met als hoogste aantal 74 ex. op 19 okt. Op 28 april werden 18 ad. + 24 pulli, in mei maximaal 4-, in juni 11- en in juli 3 pulli in het meer geteld.
- Wintertaling : Het is mogelijk dat zij er gebroed hebben; 13 juli is de enige datum dat er 3 juv. zijn waargenomen. In de winter werden er maximaal 20 ex. gezien, in het voorjaar max. 9 ex., in de zomer max. 4 ex. en in de herfst max. 42 ex.
- Slobeend : Op 20 maart waren er 5 ex. aanwezig, daarna liep het aantal op tot 18 ex. op 24 april. Op 2 juni werden voor het eerst 10 jongen waargenomen in aanwezigheid van 12 ad. In de nazomer nemen de aantallen toe tot maximaal 100 ex. op 8 sept. en in okt. weer afnemend aantal tot 30 ex. In nov. en dec. resp. 75 en 50 ex. max.

- Kuifeend** : In het broedseizoen zijn de volgende waarnemingen gedaan: 16 juni 38 ad. + 25 pulli, 30 juni 28 ad. + 39 pulli, 7 juli 7 ad. + 15 pulli en 13 juli 13 ad. + 23 pulli.
De kuifeenden worden vrijwel het gehele jaar waargenomen met als hoogste aantal in de winter 50 ex., in het voorjaar 92 ex. en in de herfst 32 ex.
- Bergeend** : Het eerst werden ze gezien op 11 febr., 3 in getal, daarna waren ze met 4 ex. aanwezig tot 24 april, toen er 24 ex. in het meer zwommen. In de eerste helft van juni werden er max. 18 ad. en 28 pulli waargenomen (8 juni), waarna opeens hun aantal sterk daalde: op 23 juni werden er nog 7 ad. en 4 pulli geteld. In juli is er nog 1 jong en op 4 aug. 3 jongen gezien. Laatste waarneming op 23 nov. van 2 ex.
- Knobbelzwaan** : Op 18 jan. 2 ex. aanwezig. Op 17 april broedend en op 12 mei werden er 4 pulli gezien. Daarna liep het aantal jongen terug via 3 en 2 naar 1 juv. (13 juli). Op 30 nov. 9 ex. in het meer.
- Waterhoen** : Op 30 maart de eerste melding van 2 ex. In het voorjaar op 24 april maximaal 17 ex. Op 16 juni 6 ad. en 7 pulli waargenomen, daarna tot 11 aug. gemiddeld 3 juv. geteld.
- Meerkoet** : Het gehele jaar vrijwel in enige tientallen aanwezig; in de winter toenemend tot een hoogste aantal van 69 ex. op 7 dec. Vanaf 16 juni tot eind juli gemiddeld 9 pulli (juv.) en 27 ad. waargenomen.
- Kievit** : Op 16 maart 5 baltsende ex. gezien. Dit aantal bleef constant het hele voorjaar aanwezig. Op 28 april 3 paar broedend gezien, maar ondanks deze bemoedigende aantallen is het aantal jongen gering gebleven: 2 pulli op 19 mei en 1 pul + 2 juv. op 16 juni.
- Scholekster** : Tussen 10 maart en 22 juli regelmatig 2 tot 6 ex. aan het meer waargenomen. Op 12 mei werd broeden geconstateerd, maar jongen zijn er helaas niet gezien.
- Zilvermeeuw** : Op 11 febr. en 20 maart 150 resp. 120 ex. aanwezig. Ongeveer 7 broedparen, waarbij tussen 16 juni en 13 juli max. 20 jongen zijn waargenomen op beide eilanden. Het aantal roestende meeuwen blijft gering, zij prefereren het Spartelmeer.
- Stormmeeuw** : Op 19 mei ongeveer 18 broedparen aanwezig, welk aantal de hele zomer bleef. Het aantal jongen was echter laag (we weten niet of er dit jaar eieren geraapt zijn). Op 30 juni werden max. 15 juv. geteld. Roestende stormmeeuwen worden vrijwel het gehele jaar waargenomen, met als hoogste aantal 80 ex. op 20 maart.

- Kokmeeuw : Het aantal broedparen werd vanaf mei geschat op 250 paar. Het blijkt moeilijk te zijn een duidelijk beeld van het aantal jongen te krijgen van deze kolonie. De enige (exacte) opgave is gedaan op 16 juni, toen er ± 100 pulli geteld werden. Voor de kokmeeuwen geldt, wat het eieren rapen betreft, hetzelfde als voor de stormmeeuwen.
- Gasten en doortrekkers.
- Bl. reiger : Op 30 juni, 27 aug. en 8 sept. 1 ex. overvliegend.
- Roerdomp : Daar in de loop der jaren er een flinke rietkraag in het meer gegroeid is, wordt het Vogelmeer aantrekkelijk voor andere watervogels. Op 13 jan. en 10 maart 1 ex. aan het meer waargenomen. (in de paalstand en vliegend gezien)
- Lepelaar : Eén waarneming van 3 rondcirkelende ex. op 27 aug.
- Zomertaling : Op 24 april werd er 1♂ gezien en op 30 april 1 paartje. Nadat er op 19 mei nog 1♂ werd waargenomen, zijn er geen meldingen meer binnengekomen.
- Krakeend : Op 8 dec. werden 6 krakeenden gezien en op 23 nov. en 26 dec. 1 ex.
- Smient : Eén melding van 6 ex. op 13 maart.
- Toppereend : Op 25 dec. 1 ex. in het meer.
- Tafeleend : Eerste waarneming op 18 jan. van 25 ex., daarna een onregelmatige gast. Op 10 maart 14 ex., op 7 en 27 april 1 ex., op 19 mei 2 ex., op 1 juni 6 ex. en op 30 juni 7 ex. Vanaf 11 aug. toen er 2 ex. waren, liep het aantal langzaam op tot ten hoogste 60 ex. op 2 nov. en 30 ex. in de eerste helft van dec.
- Zw. zeeëend : Op 10 maart 1 ex. waargenomen.
- Gr. Zaagbek : Op 2 maart 1♂, op 7 april 2♂♂ en 1♀ gezien en op 26 dec. 1♂ en 1♀ overvliegend waargenomen.
- Wilde zwaan : Op 25 dec. 2 ex. in het meer.
- Buizerd : Om en nabij het meer waargenomen op 11 en 18 febr., 5 nov. en op 8, 15, en 26 dec. Op 8 dec. waren er 2 ex.
- Sperwer : Op 23 juni 1♂ jagend boven het meer. Verder een waarneming van 1 ex op 23 nov. en 15 dec.
- Wespendief : Op 8 sept. vloog er 1 ex. over het meer en op 2 nov. 1 ex. z.o. van het meer.
- Bl. kiekendief : Op 2 nov. en 26 dec. 1 ex. nabij het meer waargenomen.
- Boomvalk : In de zomer op 30 juni en 13 juli boven het meer gezien en in de herfst op 19 okt. 1 ex.

- Torenavalk : Eén paar waargenomen op 24 april, verder alleen solitair gezien op 27 april, 22 en 27 juli, 15 sept. en 5 nov.
- Waterral : Op 27 okt. 2 ex. waargenomen en op 8 en 15 sept., 19 okt. en 2 nov. 1 ex. gehoord.
- Bontbekplevier : Op 2 juni 2 ex. evenals op 28 juli en 17 aug. Op 23 juni en 15 sept. 1 ex.
- Kl. plevier : Slechts 1 waarneming van 1 ex. op 19 mei, deze soort is als broedvogel bij het meer verdwenen.
- Zilverplevier : Op 2 juni 1 ex.
- Goudplevier : Overvliegend op 2 nov. 1 vogel.
- Watersnip : Op 18 jan. 1 ex. en op 13 febr. 3 ex. en 4 aug. 1 ex. Op 19 en 27 okt. 3 ex. en 2 nov. 5 ex.
- Wulp : Op 20 maart 2 ex. en op 30 maart 4 ex. overvliegend. Op 28 april en 2 juni resp. 3 en 2 ex. overvliegend.
- Regenwulp : Eén waarneming van 1 overvliegend ex. op 22 juli.
- Grutto : Op 22 juli 2 ex. overvliegend.
- Witgatje : Op 13 juli 2 ex. en op 2 nov. 1 ex. aan het meer waargenomen.
- Bosruiter : Eén ex. gezien op 26 mei en 2 juni.
- Oeverloper : Eerste waarneming van 1 ex. op 19 mei, daarna tot 16 sept. regelmatig met 2 tot 4 ex. aanwezig.
- Tureluur : Op 27 april 1 ex. gezien. Op 26 mei vlogen er 8 ex. over en op 16 juni en 13 juli 1 ex. gezien.
- Zw. ruiter : Eén waarneming van 1 ex. op 11 aug.
- Groenpootruiter : Op 17 aug. 1 ex. waargenomen en verder een late waarneming van 1 ex. op 10 nov.
- Gr. mantelmeeuw : In maart max. 35 ex. aanwezig. Eén ex. op 26 mei en daarna weer 1 op 7 juli. Op 13 en 28 juli resp. 4 en 5 ex. Op 22 sept. 42 ex. en op 2 nov. tot 200 ex. geteld. Evenals de zilvermeeuwen verblijven ze ook regelmatig in het Spartelmeer, behalve in de zomermaanden.
- Kl. mantelmeeuw : Als eerste waarneming 5 ex. op 13 febr. In de maand maart aanwezig met max. 13 ex. Op 17 april nog 5 ex. en daarna pas weer op 7 juli met 3 ex. Overige waarnemingen op 22 sept. 1 ex., 23 nov. 1 ex. en 8 dec. 12 ex.
- Zwartkopmeeuw : Op 10, 20, 23 en 26 maart 1 ex., op 30 maart 3 ex., op 7 april 3 ex. en op 6, 13 en 27 april 2 ex. In de zomer op 23 juni 1 ex.
- Burgemeester : Op 28 april 1 juv. waargenomen.

- Visdiefje : Op 13 juli 2 ex., op 27 juli 5 ex. en op 22 sept. 1 ex. overvliegend.
- Zwarte Stern : Op 19 mei 2 ex. en op 17 aug. 1 ex. overvliegend.
- Koekoek : Op 24 april en 16 juni 1 ex. nabij het meer waargenomen. Op 22 juli werd er een juveniel gezien.
- Gierzwaluw : De eerste waarneming aan het meer was op 28 april van 5 ex. In mei op de 12e en de 19e 50 ex. rondcirkelend boven het meer. Eind juni werden er max. 30 geteld en de laatste waarneming was op 22 juli 5 ex.
- Boomleeuwerik : In de nabijheid van het meer zijn er 2 territoria vastgesteld. Op 23 nov. en 26 dec. vloog er een groepje van 6 ex. over.
- Strandleeuwerik : Op 23 nov. werden er 2 ex. op de noordoever waargenomen.
- Boerenzwaluw : Een eerste waarneming op 28 april van 4 ex. Op 19 mei werden er 30 rondcirkelende zwaluwen waargenomen. Daarna tot 22 sept. regelmatig 4 - 6 ex. aanwezig.
- Huiszwaluw : De eerste huiszwaluw werd op 27 april gezien. Op 12 en 19 mei vlogen er 4 ex. rond. Daarna was er nog maar 1 waarneming van 1 ex. op 2 juni.
- Oeverzwaluw : Op 24 april vlogen er 4 ex. over naar het noorden. Op 19 mei cirkelden 20 ex. rond boven het meer. In de zomer werden er regelmatig enige fouragerende oeverzwaluwen waargenomen (max. 6). Zij kwamen waarschijnlijk uit het naburige Duin en Kruidberg, waar een (kleine) kolonie van deze vogels is. Op 8 sept. werden de laatste 2 ex. gezien.
- Notekraker : Op 2 nov. vloog er 1 ex. over het meer.
- Paapje : Op 17 aug. 1 ex en op 15 sept. 2 ex. aan het meer.
- Nachtegaal : Op 24 april 1 ex.
- Braamsluiper : Op 24 april zijn er 3 ex. en op 27 april 2 ex. langs de westoever waargenomen.
- Witte kwikstaart : Heel weinig gezien. In maart tweemaal 1 ex., in april en mei éénmaal 1 ex. en op 30 juni 2 ex.
- Tapuit : Op 30 juni 1 ex. op de noordoever.
- Kuifmees : In dec. regelmatig waargenomen in het dennenbos westelijk van het meer.
- Rietgors : Slechts éénmaal waargenomen op 28 april toen er één zingend ♂ werd gehoord (in 1967 broedvogel).
- Kl. zilverreiger : Op 26 aug. 1967 1 ex. waargenomen aan het vogelmeer (A. v.d. Berg, Vogeljaar december 1968).

Door de natte zomer bleef de waterstand in het meer op peil. De oevers van het meer raken steeds meer begroeid. Daar hebben verschillende kleine vogels hun territorium gevestigd, zoals Fitis, Grasmus en Heggemus. In de nabije omgeving van het meer broeden de volgende soorten, die er komen baden of drinken, zoals Houtduif, Tortelduif, Gr. Bonte Specht, Winterkoning, Gr. Lijster, Merel, Ekster, Vl. Gaai, Koolmees, Pimpelmees, Roodborst, Kneu en Vink.

Verder werden waargenomen rond het meer of op doortrek: Kauw, Zw. Kraai, Bonte Kraai, Spreeuw, Kramsvogel, Koperwiek, Graspieper en Goudhaantje.

Het Spartelmeer

Omdat het ons opviel, dat sommige soorten vogels de voorkeur geven aan het Spartelmeer met zijn zandige oevers boven het begroeide Vogelmeer, hebben wij het Spartelmeer ook in onze inventarisatie opgenomen. Onderstaand volgen de meest belangrijke waarnemingen:

- Wilde eend : Op 28 april werden 10 ♂♂, 2 ♀♀ en 13 pulli geteld.
Op 7 juli 1 ad. + 3 pulli.
- Kuifeend : In juli, de 7e, werden in het meer ± 80 pulli waargenomen.
- Knobbelzwaan : Op 28 april 1 paar nestelend op het eiland. Op 7 juli 2 ad. en 7 juv. aanwezig. Evenals de Kuifeenden trokken zij zich weinig aan van de badende kinderen, die er op mooie dagen in de vakantie in grote getale rond spartelden.
- Meerkoet : In de winter werden er grote aantallen in het meer aangetroffen: 25 febr. 200 ex., 10 maart 300 ex. en 8 dec. 200 ex.
- Kl. plevier : Op 28 april en 12 mei 1 ex. gezien.
- Drieteenstrandloper: Op 10 maart 3 ex. en op 11 okt. 1 ex. langs de oevers gezien.
- Rouwkwikstaart : Op 28 april 1 ex. waargenomen.
- Witte kwikstaart : Eén paar met 1 juv. op 7 juli.
- Kneu : Eén paar met 2 juv. op 7 juli.
- Zilvermeeuw, Kap- :
meeuw, Stormmeeuw
en Mantelmeeuwen : Op stille dagen regelmatig aanwezig. Vooral de zilvermeeuwen hebben voorkeur voor het Spartelmeer boven het Vogelmeer om er te roesten.

Haarlem, februari 1969.

Voor de Vogelwerkgroep "Haarlem"

L.P. Gieske.